

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
YAYINLARI

Eğitim Dizisi: 5

**TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
II. EĞİTİM KURULTAYI**

ANKARA 1998

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
II. DİŞHEKİMLİĞİ
EĞİTİM KURULTAYI

24-25 Haziran 1997 İstanbul

Çalışma Grupları :

- 1- Sürekli Dişhekimliği Eğitimi
- 2- Dişhekimliğinde Temel Tıbbi ve Klinik Bilimler Eğitimi
- 3- Yetkin Dişhekimini İçin Nasıl Bir Eğitim ?
- 4- Avrupa Birliği Sürecinde Diploma Denkliği

SÜREKLİ DİŞHEKİMLİĞİ EĞİTİMİ ÇALIŞMA GRUBU TARTIŞMA SORULARI

MEVCUT DURUM:

- Yasal durum 3224, 3559 sayılı yasalarda Sürekli Dişhekimliği Eğitimi, kamuda çalışanların Sürekli Dişhekimliği Eğitimi için izin sorunları.
- Odalar, Fakülteler ve Derneklerin bilimsel etkinlikleri, katılan dişhekimi sayıları, SDE katılan dişhekimlerine ait demografik veriler.
- Dişhekimlerinin bilimsel dergilere abone sayıları, mesleki dergilerin bilimsel sayfaları.
- Sürekli Dişhekimliği Eğitiminde yetkili kanunlar
- Gelişmiş ülkelerde Sürekli Dişhekimliği Eğitimi

SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

- Sürekli Dişhekimliği Eğitiminin yasal çerçevesi için önerilerimiz.
- Gelişmiş ülkelerde uygulanmakta olan SDE ile ülkemizdeki SDE etkinliklerini karşılaştırınız.
- Malpraktis ve Sürekli Eğitim ilişkisini değerlendiriniz.
- Dişhekimliği hizmetinin kalitesi ve standardizasyonu ile Sürekli Dişhekimliği Eğitimi tartışınız.
- Hasta hekim açısından SDE'yi tartışınız.
- SDE kredilendirme yönergesini karşılaştırınız.
- SDE zorunluluğunu tartışınız.
- SDE organizasyonunda yetkili kurumlar hangileridir, SDE'nin yürütülmesinde Türk Dişhekimleri Birliğinin rolü ne olmalıdır.

SÜREKLİ DİŞHEKİMLİĞİ EĞİTİMİ ÇALIŞMA GRUBU RAPORU

4.Uluslararası Dişhekimliği Kongresi II. Eğitim Kurultayı kapsamında düzenlenen Sürekli Dişhekimliği Eğitimi (SDE) konulu çalışma grubu ek listede isimleri bulunan meslektaşlarımızın katılımı ile 24 Haziran 1997 tarihinde 14.00-19.00 saatleri arasında toplanarak aşağıda yazılan raporun TDB Yönetim Kurulu'na sunulmasına karar vermiştir.

1. Kaliteli dişhekimliği hizmeti almak her hastanın anayasal hakkıdır.
2. Dişhekimliğinde görülen hekim hataları ve dişhekimliği korkusu büyük oranda Sürekli Dişhekimliği Eğitim ekikliğinden kaynaklanmaktadır.
3. Ülkemizde Sürekli Dişhekimliği Eğitiminin büyük bir gereksinim vardır.
4. Meslektaşlarımızın fakültede edindikleri bilgi ve becerilerinin unutulmamasını, dişhekimliği bilim, teknoloji ve yöntemlerindeki gelişmelerin izlenmesini ve topluma daha nitelikli dişhekimliği hizmeti verilmesini sağlamak SDE'nin en önemli amaçlarıdır.

5. Bu amaçları gerçekleştirmek için hazırlanan SDE yönergesi en kısa zamanda yrrlge konulmalıdır.
6. SDE örgütlenmesini oluşturmak, sürdürmek, denetlemek ve kurumlar arası işbirliğini sağlamak görevi Türk Dişhekimleri Birliği'ne aittir.
7. TDB bu görevini, oluşturulacak olan Sürekli Dişhekimliği Eğitimi Yüksek Kurulu aracılığı ile yerine getirmelidir. Bu kurul TDB, Dişhekimliği Fakülteleri, Bilimsel Dernekler ve Sağlık Bakanlığı'nın temsilcilerinden oluşmalıdır.
8. SDE etkinliklerine katılımın yasal zorunluluk haline getirilmesine çalışılmalı, yasal zorunluluk oluşuncaya kadar çeşitli özendirici tedbirlerle SDE'ye katılım teşvik edilmelidir.

Çalışma Grubu Katılımcıları:

- Başkan: Prof. Dr. Gündüz Bayırlı İstanbul .*
Raportörler: Faruk Erisev İzmir D.O.
Prof. Dr. Alev Alaçam Gazi .
Prof. Dr. Haviye elenliğil Hacettepe .
Kadir Dayıoğlu Bursa D.O.
Fatih Güler Adana D.O.
Numan Kuzanlı Ankara D.O.
Prof. Dr. Sedat Kkay İstanbul D.O.
Prof. Dr. Onur Őengün Türk Dişhekimleri Birliği
Pınar Delen Satioğlu İstanbul D.O.
Prof.Dr. Şükran Şimşek Marmara .
Günseli Topsakal Bursa D.O.
Mahmut Palaz Eskişehir D.O.
Doç. Dr. Hakan zyuvacı İstanbul .
Metin Pamukçu Kocaeli D.O.

DİŞHEKİMLİĞİNDE TEMEL TIBBİ VE KLİNİK BİLİMLER EĞİTİMİ ÇALIŞMA GRUBU TARTIŞMA SORULARI

Mevcut Durum:

- Ders saatleri, teorik, pratik.
- Tıp ve temel bilim laboratuvarlarının yeterlilikleri, öğrencilerin yararlanma koşulları,
- Araştırmalar, kitap yazımı, hangi kurumlar tarafından finanse edilmektedir.
- Fakültelerdeki, görsel işitsel araçlar.
- Öğretim üyesi, araştırma görevlisi sayısı, öğretim üyesi - öğrenci oranları.
- Klinik yardımcı personel, diğer personel sayısı.

Sorunlar, çözüm önerileri:

- Tıp ve Dişhekimliği temel bilimlerinin Teorik-Pratik ders saatlerini değerlendiriniz.
- EĞitim programının hazırlanmasında temel kriterler neler olmalıdır.
- Dişhekimlerinin Temel Tıp Bilimleri konusunda daha yetkin olması tüm dünyada tartışılmaktadır. Bilginin büyük bir hızla çoğaldığı Tıbbi bilimler alanında eğitim müfredatının sürekli olarak yeniden belirlenebilmesi için neler yapılabilir?
- Temel Tıp Bilimleri dişhekimliği orijinli öğretim üyelerince mi verilmeli?
- Öğretim üyesi, araştırma görevlisi-öğrenci optimum oranları ne olmalıdır, yakın ve uzak hedefleri belirleyiniz?
- İlk sınıflarda verilen tıbbi bilgiler klinik sınıflara geldiğinde kısmen unutulmakta ya da uygulama içerisinde tekrarlamaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle temel Tıp ve Klinik bilimlerin entegrasyonunun tartışınız.
- Klinik eğitim hangi sınıfta başlamalıdır, nedenler?
- Klinik öncesi tüm dersleri içeren teorik-pratik sınav gerekli mi?
- Klinik öncesi fantom eğitiminin önemini değerlendiriniz.
- Tıp bilimlerinde aynı konular birçok derste tekrar edilmektedir. İlgili bilim dalı ile işbirliği yapılarak bu tekrar aşılabilir mi?
- Var olan koşullara göre her Dişhekimliği Fakültesinde ve sınıflarda kaç öğrenci bulunmalıdır, buna göre yıllık kontenjan hedeflerini belirleyiniz.
- Dişhekimliği eğitiminin Türkçe veya yabancı bir dilde yapılmasını tartışınız.
- Tıp ve Dişhekimliği Temel Bilimlerinde eğitim metodolojisini tartışınız.
- Eğitim müfredatına alınması gereken yeni ders veya konular var mı? Varsa hangileridir?

DİŞHEKİMLİĞİNDE TEMEL TIBBİ VE KLİNİK BİLİMLERİ EĞİTİMİ ÇALIŞMA GRUBU RAPORU

TDB 4. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi çerçevesinde gerçekleştirilen 2. Eğitim Kurultayı kapsamında düzenlenen Dişhekimliğinde Temel Tıp ve Klinik

Bilimleri Eğitimi konulu çalışma grubu, Prof. Dr. Turhan Atalay'ın başkanlığında Prof. Dr. Mine Akalar, Prof. Dr. Esen Özalp Dural, Prof. Dr. Aydın Bıçakçı, Prof. Dr. Hamit Bostancı, Prof. Dr. Seçkin Dindar, Prof. Dr. Hülya Köprülü, Prof. Dr. Güven Küleççi, Prof. Dr. Şükran Atamer Şimşek, Doç. Dr. Gülay Vural, Dişhekimliği Metin Aktan ve raportör olarak Dr. Dt. Funda Kadioğlu'nun katılımlarıyla 24.06.1997 tarihinde saat 14.30-20.00 arasında toplanarak "Dişhekimliğinde temel tıp ve klinik bilimleri eğitimi" konusunu görüşmüştür.

Çalışma grubunda öncelikle TDB 2. Uluslararası Dişhekimliği Kongresi'nde yapılan "Dünyada ve ülkemizde dişhekimliği eğitimi" konulu çalışma grubunun sonuç raporu incelenmiş, bu raporda dile getirilen önerilerden bir çoğunun yaşama geçirilemediği belirlenmiştir. Bu noktadan hareketle, workshop uygulamalarının işlevsel olması gerektiği, aksi halde "havanda su dövmek"ten öteye gidilemeyeceği yolundaki kaygılar belirtilmiştir. Bu kapsamda katılımcılar tarafından ortaya konan öneri aşağıdaki gibidir:

1- Son yıllarda TDB ve Odaların dişhekimliği mesleğinin üst düzeylere çıkarılmasında etkin rol oynadığı görülmektedir. Dişhekimliği Eğitimine ilişkin ilk workshop uygulaması ve ilk Eğitim Kurultayı TDB tarafından gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, çalışma gruplarında alınacak kararların ve sunulan önerilerin izlenmesi ve uygulamaya geçirilip geçirilmediğinin takibinin sağlanması konusunda TDB'ne önemli bir sorumluluk düşmektedir. Bu bağlamda önerilen, TDB bünyesinde çalışma gruplarında alınan kararların uygulamaya konmasının takip edilmesi konusunda bir komisyon kurulmasıdır. Bu komisyonun önerilen konuların gerçekleşmesi amacıyla çalışmalar yapmasının ve bir sonraki Eğitim Kurultayı'nda bunlardan gerçekleştirebilenleri bir bildiri ile sunmasının doğru olacağını düşünmekteyiz. Ayrıca TDB tarafından, çalışma gruplarının sonuç raporlarında yer alan önerilerin dişhekimliği fakültelerinin dekanlıklara ve öğretim üyelerine ulaştırılması sağlanmalıdır.

Çalışma grubunun dişhekimliğinde temel tıp ve klinik bilimlerinin eğitim konusundaki öteki önerilerini şöylece özetlemek olanaklıdır:

2- Dişhekimliği öğrencilerine hekimlik bilincinin kazandırılabilmesi ve birçok sistemik hastalığın ağız ve diş sağlığıyla yakından ilgili olması nedeniyle insan vücudunun bir bütün olarak görülmesi gerekir. Bu nedenle Temel Tıp Bilimlerinin Eğitiminin önemi yadsınamaz. Yanısıra ağız ve diş sağlığı ve hastalıklarının öğrencilere ayrıntılı bir biçimde tanıtılabilmesi amacıyla Temel Dişhekimliği Bilimlerinin Eğitiminin gerekli ve yeterli bir düzeyde öğrenciye verilebilmesinin zorunluluğu açıktır.

Günümüzde temel bilimlerde dişhekimliği ve tıp eğitiminde konu bütünlüğünün ön planda tutulduğu "dikey entegrasyon" modeli yaygın olarak tercih edilmekte ve bu konuda uygulamalara başlanmaktadır. Bu sistemde Temel Bilimlerle Klinik Bilimler ders programları birbirinden ayrı parçalar halinde değil, ilk sınıflardan başlayarak birbirini tamamlar biçimde düzenlenmektedir.

Konuyla ilgili önerimiz şudur: Temel tıp bilimleri dersleri dişhekimliği öğrencilerine tıp fakültesi düzeyinde verilmeli ve sonraki yıllarda, klinik eğitime geçildiğinde "oral bölge" temel tıp bilimleriyle ilişkili olacak biçimde öğretilmelidir. Temel tıp bilimleri, (özellikle son sınıf öğrencilerinin klinik uygulamalarda gereksinim duyabileceği mikrobiyoloji, patoloji, farmakoloji gibi temel bilimleri)

uygulama şeklinde yeniden gündeme getirilmelidir.

3- Dişhekimliği eğitiminin sürekliliği ve bütünlüğü önemlidir. Temel bilimlerin klinik bilimlere entegrasyonu sürecinde, klinik bilimler yapılan tedavi işlemlerine göre değil konulara göre belirlenmeli; öğrenci hastasının bir bütün olduğunu kavrayarak doğru teşhisi koyabilmeli, tedavi planlamasını yapabilmeli ve bir hastanın tedavisini başından sonuna dek yürütebilmelidir. Teşhis ve tedavi planlaması için gerekli eğitim bütünlüğüne sahip bir programla verilmelidir.

4- “Öğrenciyi öğrenmeyi öğretmek” gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için “öğretim üyesi merkezli pasif eğitim”den “öğrenci merkezli aktif eğitim” sistemine, bir başka deyişle “interaktif sistem”e geçilmelidir. Bu amaçla öncelikle eğitimcilerin eğitilmesi gerekmektedir, bu son derece önemli bir husustur.

Öğrencinin, yalnızca “duyarak” ya da “görerek” değil, “uygulayarak” öğrenmesi sağlanmalıdır. İlk sınıflarda aktarılan teorik bilgilerin, yaşama geçirilinceye değin unutulduğu bilinmektedir. Bu nedenle hem uygulamalı eğitim yapılabilen departmanların oluşturulması hem de temel bilimler eğitiminin ileride üst sınıflara “oral bölge” özelinde verilmesi konusunda uğraş ve çaba harcanmalıdır.

5. Etkin bir eğitim için Temel ve Klinik Bilimlerin eğitiminde müfredat, bilim dallarına göre değil, konulara göre düzenlenmelidir. Bunun için bir “Müfredat Komisyonu” oluşturulmalıdır. Bu komisyon konuları ve içeriklerini tartışıp belirleyerek ilgili alanlara kanalize etmelidir. Oluşturulan müfredat programı 2-3 yılda bir gözden geçirilmeli, gerekirse eklemeler ya da çıkarmalar yapabilmelidir.

6. 1996 yılında YÖK tarafından kabul edilen ve 1996-97 öğretim döneminde fakültelerde uygulamaya konması istenen “Dişhekimliği Lisans Eğitim Programı”nın kimi fakültelerde uygulamaya konmamasının gerekçeleri tartışılmalıdır.

7. Yukarıda sözü edilen programda “Koruyucu Dişhekimliği” eğitiminin yeterince yer almaması önemli bir eksiklik. Koruyucu Dişhekimliği Eğitimi multi disiplinli katımlı bir eğitim olmalı, bu nedenle Koruyucu Dişhekimliği Dersi her alanda ayrı ayrı anlatılmak üzere sarmal bir eğitim sistemi biçiminde 3., 4. ve 5. sınıflara birer sömestr ders olarak konmalı ve tüm fakültelerde uygulanması önerilmelidir.

8. Her Dişhekimliği Fakültesi’nde, fakültenin özellikleri dikkate alınarak Eğitim Kurulları kurulmalı ve aktif biçimde çalışması sağlanmalıdır.

9. Öğrencilerin eğitimle ilgili istek ve taleplerini duyurabilecekleri ve karşılaştıkları sorunların kısa zamanda çözümlenebileceği bir ortam yaratılmalı, bu amaçla öğrencilerin eğitim kurullarında temsil edilebilmeleri sağlanmalıdır.

10- Eğitimde standardizasyonun sağlanabilmesi açısından Türkiye genelinde ve her fakültede “merkezi soru bankaları” oluşturulmalı ve sınavlarda buradan alınan sorular kullanılmalıdır. Böylelikle tüm bilim dallarında ortak bir bilgi birikimi olması da sağlanabilir.

11. Öğrencilerin klinik öncesi dönemde Fantom Eğitimi (Simülasyon) almaları son derece önemlidir. Bu uygulama dişhekimliğinin tüm klinik dallarında belli bir program çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Yeterli bir Fantom Eğitimi takiben öğrenciler klinikte hasta üzerinde çalışmaya başlayabilmelidir.

12. Temel tıp ve klinik bilimlerinin eğitiminde aynı konuların birçok derste kimi farklılıklarla tekrarı söz konusu olabilmektedir. İlgili bilim dalları ile işbirliği yapılarak bu sorunun olabildiğince önüne geçilmelidir.

13. Dişhekimliği Eğitimi Politikası saptanırken yapılması gereken düzenlemelerde hem Avrupa Birliği standartlarına uygunluk hem de ÷lkemizin gerçeklerine uygun çözümler önerileri getirilmelidir.

14. Öğrencilere en mükemmel mesleki eğitimin ve formasyonun verilebilmesi için dişhekimliği eğitim dili Türkçe olmalıdır.

15. Başarılı bir öğrenci eğitimi için öğretim üyelerinin eğitimcilik formasyonlarının yeterli olması gerektiği açıktır. Öğretim üyelerinin başarısı eğitimin başarısı açısından önemlidir. Bu amaçla bilimsel yöntemlerle bu konuda yeterli bilgiye sahip uzmanlarca hazırlanan anket formlarıyla her eğitim döneminin sonunda eğitim alanlar, eğitimcilerin değerlendirmesini yapabilmelidir. Yani öğretim üyeleri denetlenmelidir.

16. Dişhekimliği fakültelerinde temel tıp bilimlerinin eğitimi, bu alanda tam olarak eğitim görmüş ve ilgili dallarda akademik kariyer yapmış her öğretim üyesi (hekim, dişhekim, eczacı...) tarafından verilebilir. Sonuç olarak dişhekimliği temel bilim dallarının anabilim dallarına dönüştürülmesi; akademik kariyer yapmış elemanların yetiştirilmesi ve doçentlik kodlarının hazırlanması için çaba harcanmalıdır.

17- Dişhekimlerine hekimlik formasyonunun yeterli düzeyde kazandırılabilmesi ve temel tıp bilimlerinin tıp fakültelerine eşdeğer düzeyde verilebilmesi amacıyla ÷lkemizde dişhekimliği eğitiminin 6 seneye çıkarılması önerilmektedir.

18. Dişhekimliği Fakültesi son sınıf öğrencilerine, Tıp Fakültesi Dekanlıkları veya tam teşekküllü devlet hastanelerinin başhekimlikleriyle iletişim kurularak belli bir süre acil servis nöbeti tutturulmalıdır.

19. Dişhekimliği fakültelerinde asıl klinik eğitime 4. sınıfta başlamak koşuluyla gerek fakülteye oryantasyonları gerekse hekimlik nosyonunun daha hızlı gelişebilmesi amacıyla ilk sınıflardan itibaren öğrencilerin kliniklerde belli amaçlarla görevlendirilmesi önerilmektedir.

20. Yeni kurulmuş dişhekimliği fakültelerinde fizik kapasite ve öğretim üyesi yetersizliği nedeniyle öğrenci kontenjanının 20-25 ile sınırlandırılması, gelişimini tamamlamış fakültelerde ise fizik kapasite değerlendirilmesi yapılarak öğrenci kontenjanının azami 100 ile sınırlandırılması önerilmektedir.

21. Müfredata alınması önerilen dersler şunlardır:

- Davranış Bilimleri: (Bu dersin okutulduğu fakültelerde müfredatın dişhekimliğine uygun biçime getirilmesi).

- Reanimasyon

- Araştırma Metodolojisi, Mesleki Latince

- Dişhekimliği Etiği: Bu eğitim uygulamalı bir değerler eğitimidir ve felsefi, sosyal, yasal öğeleri olan geniş kapsamlı bir süreç biçiminde değerlendirilmektedir. Bu süreçte dişhekim adayına "etik sorunları görebilecek bir bakış açısı" kazandırabilmek, iletişimsel becerilerini ve sosyal perspektifini geliştirmek amaçlanmalıdır. Etik eğitimi teorik ve pratik olmak üzere 2 aşamada verilmelidir. Birinci sınıfta etik değerlendirme yetisi ve mesleki sorumluluk anlayışını kazandırmaya yönelik "teorik etik eğitimi"; 3. ve 4. sınıflarda ise sorun çözme becerisi ve etik duyarlılığı geliştirmeye yönelik "uygulamalı etik eğitimi" verilmelidir.

22. Zor ve ağır bir eğitim sürecine sahip olan dişhekimliğinde öğrencilerin ruhsal yönden rahatlayabilmelerinin sağlanabilmesi amacıyla kültürel sanatsal ve sosyal etkinliklerin gerçekleştirilebilmesi için program içinde zaman ayırmaya çalışılmalıdır.

23. Bütün bu önerilerimizde dile getirilen sorunların Sağlık Bakanlığı'nı ilgilendiren bölümlerinin çözümlenebilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığı'nda Ağız ve Diş Sağlığı Genel Müdürlüğü'nün kurulabilmesi için gerekli girişimlerde bulunabilmesi yönünden Türk Dişhekimleri Birliği bilgilendirilmelidir.

Çalışma Grubu Katılımcıları:

Başkan: Prof. Dr. Turhan Atalay Marmara Ü.

Raportör: Dr. Funda Kadioğlu Ankara D.O.

Prof. Dr. Mine Akalar Dicle Ü.

Metin Aktan Eskişehir D.O.

Prof. Dr. Aydın Bıçakçı Ege Ü.

Prof. Dr. Hamit Bostancı Türk Dişhekimleri Birliği

Prof. Dr. Seçkin Dindar İstanbul Ü.

Prof. Dr. Hülya Köprülü Hacettepe Ü.

Prof. Dr. Güven Külekçi İstanbul Ü.

Prof. Dr. Semih Özbayrak Marmara Ü.

Prof. Dr. Esen Özalp Duran İstanbul Ü.

Prof. Dr. Namık Soydan İstanbul Ü.

Doç. Dr. Gülay Vural TC. Sağlık Bakanlığı

YETKİN DİŞHEKİMİ İÇİN NASIL BİR EĞİTİM? ÇALIŞMA GRUBU TARTIŞMA SORULARI

Mevcut durum:

- Fakülte sayıları
- Fakültelerin toplam öğrenci sayıları, fakültelerin herbirinin öğrenci sayıları, fakültelerin heryıl aldığı öğrenci sayıları.
- Öğrenci toplam sayısı, her fakültenin öğretim üyesi sayısı (prof, Doç, Yard. Doç, Ar. gör,) Part time, Full time çalışan öğretim üyesi sayısı, öğretim üyesi-öğrenci ünit, fantom sayıları, ünit-öğrenci, ünit-fantom oranları, yeterlilikleri, öğrenci yararlanma süreleri.
- Fakültelerin finansman kaynakları.
- Eğiticilerin eğitimi.
- Öğretim üyelerinin maaşlar.

Sorunlar ve çözüm önerileri:

- Dişhekim eğitiminin amacı ve eğitim sonunda öğrenciye kazandırılması gereken bilgi, tutum ve yetenekler nelerdir?
- Yeni eğitim metodolojilerini tartışınız.
- Fakültelerin finansmanında ve öğrencilerin yeni olanaklar yaratılabilmirmi?
- Öğrenci, öğretim üyesi ilişkileri yeterli düzeyde midir? Yetersiz ise nasıl yükseltilmelidir?
- Öğretim üyelerini full time çalıştırmaya özendirilen ne gibi önlemler alınmalıdır? Gelişmiş ülkelerde part-time, full-time oranları, gelişmiş ülkelerde öğretim üyelerinin serbest çalışmaları ile ilgili sınırlamalar nelerdir?
- Fakültelerin kapasitelerinden yeterince yararlanılmakta mıdır? Pratik olanakları artırmak için ne tür önlemler alınabilir?
- Günümüzde tedavi edici hekimlikten koruyucu ve önleyici ekimlik anlayışına geçilmektedir. Bu anlayışın eğitimdeki yansımalarını tartışınız.
- Öğretim üyesi pratik çalışma boyunca hazır bulunabiliyor mu? Ne kadarı için bulunuyor, ne kadarı için hazır bulunmalı?
- Öğrenci kompleks bir tedavinin tümünde aynı hastayı tedavi edebiliyor mu? Hastanın tedavisi ve öğrencinin deneyimi devamlılık gösteriyor mu? Alternatif tanı ve tedavi yollarından en uygun olanı seçme yeteneği geliştirebiliyor mu?
- Dişhekim literatürünü ve araştırma sonuçlarını anlayıp yorumlama yeteneği kazandırılabilir mi?
- Eğitimde kurum dışı olanaklar (özel muayenehaneler) kullanılmalı mı? Staj konusunu tartışınız.
- Teknisyen ve hasta ilişkileri, muayenehane yönetimi
- Eğitimin değerlendirmesi konusunda neler yapılmaktadır? Öğretim üyesi ve öğrencilerin performanslarının ölçülmesi, öğrenci başarı durumlarının incelenmesi, eğitimin hangi yönlerinin güçlendirilmesi gibi sorunlar nasıl ele alınmalıdır?
- Son sınıfta tüm eğitimi içeren teorik ve pratik sınav gerekli mi? Değerlendiriniz.
- Eğitimin ülke gerçekleri ile koşut olması ve bu bağlamda uzmanlığı değerlendiriniz.

- Var olan eğitim kapasitelerine göre fakültelerin bütçelerini değerlendiriniz.
- Eğitim programlarının hazırlanmasında temel kriterler neler olmalıdır?
- Gelişmiş ülkelerdeki dişhekimliği fakülteleri ve öğrenci başına harcama, ülkemizdeki durumla karşılaştırınız.

YETKİN DİŞHEKİMİ İÇİN NASIL BİR EĞİTİM? ÇALIŞMA GRUBU RAPORU

II. Dişhekimliği Eğitim Kurultayı sürecinde gerçekleştirilen “Yetkin Dişhekimî İçin Nasıl Bir Eğitim” konu başlıklı workshop Prof. Dr. Fatma Koray’ın başkanlığında üniversite, TDB ve Oda temsilcilerinden oluşan 18 meslek mensubu tarafından 24 Haziran 1997 günü gerçekleştirilmiştir. İlk olarak yetkin dişhekimî tanımı tartışmaya açılmış ve daha sonra bu nitelikte bir dişhekiminin akademik ve mezuniyet sonrası mesleki eğitimi gündeme gelmiştir.

Yetkin dişhekiminin, çiğneme sisteminin elemanlarını ve fonksiyonunu tanıması ve bu sistemin çalışmasını olumsuz şekilde etkileyen ya da ileride etkileyebilecek sorunları tespit edebilmesi gerekli iyileştirme (sağıtım) işlemleri yapabilmesi ya da önlem alabilmesi gerektiği bildirilmiştir. Ayrıca dişhekiminin koruyucu ve tedavi edici bilgi ve becerilerinin yanı sıra hekimin, hekim-hasta ilişkilerinde ve hastayı motive etmedeki performansının da önemi vurgulanmıştır.

Hatta dişhekiminin toplumsal yaşam içinde sorumluluklarının bilincinde aydın bir kişi kimliğine de sahip olması gerektiğinin de altı çizilmiştir. Yetkin bir dişhekiminin bilgi ve becerisinin nasıl olması gerektiği birbirini bütünleyen 2 bakış açısına göre yorumlanmıştır. Bunlardan bir tanesi ülke gereksinimi, diğeri ise Avrupa Birliği’nin (AB) eğitime yönelik direktifleridir.

Bu çerçevede yetkin bir dişhekimî şu özelliklere sahip olmalıdır:

1. Mesleği ile kendini özdeşleştirebilmeli, sorumluluk duygusu gelişmiş olmalı, etik kuralları bilmeli ve bu kurallara daima sadık kalabilmelidir.
2. Genel tıp formasyonuna dişhekimliği pratiği açısından sahip olmalıdır.
3. Toplumda sıklıkla rastlanılan vakalarla karşılaştığında tanıyı koyabilmeli ve tedaviyi yapabilmelidir.
4. Bilgi ve deneyim eksikliğinde bilgi kaynaklarına veya ilgili kurumlara ulaşabilmeli ve bu bilgileri değerlendirebilmelidir.
5. Komplike vakalarda hastayı ilgili kurumlara gönderebilmelidir.
6. Mesleğini uyguladığı birimde, birimin yönetimini ve işleyişini kontrol edebilen, yardımcı personelden en üst düzeyde verim alabilmelidir.
7. Kendi sağlığını riske eden meslek hastalıklarını tanımalı gerekli önlemleri bilip kendini koruyabilmelidir.

Yetkin Bir Dişhekimî Eğitimi Nasıl Olmalı?

1. AB direktifleri doğrultusunda fakülte eğitimi her fakülte için özgün olmak kaydı ile hazırlanmalıdır. Özgün eğitim rekabeti, rekabet ise daha nitelikli dişhekimî yetişmesini sağlayacaktır.
2. Eğitim, öğrenci merkezli ve aktif eğitim tarzında olmalı ve öğrenci “Ne-Niçin-Nasıl” sorularına yanıt verebilecek şekilde eğitilmelidir.

3. Müfredat içerisinde AB direktifleri doğrultusunda temel biyolojik ve tıbbi bilgiler davranış bilimleri insan hastalıkları ve klinik dişhekimliği yer almalıdır.
4. Toplum Ağız Diş Sağlığı Düzeyini en üst düzeyde tutabilmek için koruyucu dişhekimliği eğitimi önemsenmeli gerek Toplum Ağız Diş Sağlığı gerekse ilgil klinik dersleri içinde genişletilerek yer almalıdır.
Fonksiyonel bir çigneme sisteminin rehabilitasyonu için klinikte koruyucu ve konservatif yaklaşımının önemi gerek teorik gerekse uygulamalı derslerde öğretilmelidir.
5. Klinik dişhekimliği derslerinin klinik öncesi pratik eğitimine önem verilmeli, laboratuvar ve fantom kliniklerinde dişhekimliği adayının bilgi ve manipülasyonu geliştirici şekilde eğitim yapılmalıdır.
Bu eğitim, hekimin ileride hasta üzerindeki çalışmada başarısını etkileyeceği gibi kendisini mekanik yararlanmalardan da koruyabilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.
6. Öğretim üyesi - Öğrenci iletişiminin periyodik toplantılar yolu ile artırılmasında yarar vardır.
7. Görsel-işitsel eğitimi hem bilgi edindirme hem de deneyim kazandırma açısından ağırlık verilmelidir.
8. Öğretim üyelerinin eğitim bilimleri hakkında bilgi edinmelerine önem verilmelidir.
9. Klinikte vaka üzerinde de eğitim yapılmalıdır ve bu eğitimde ağız içi kameralardan yararlanılmalı ve çalışma büyük ekranda öğrenci tarafından rahat izlenebilmelidir.
10. Öğrenci öğretim üyesi veya yardımcısına klinikte asiste edebilmelidir.
11. Terminoloji hakimiyeti açısından Latince eğitim verilmelidir.
12. Gelişmiş üniversite bütçelerinin de artırılmasına önem verilmelidir.
13. Yüksek eğitimde yüksek performansa ulaşabilmek için ana okulu eğitiminden başlayarak temel ve orta eğitiminde düzeyin yükseltilmesine önem verilmelidir.
14. Dişhekiminin, mesleğini yetkin bir dişhekimliği olarak sürdürmesinde kendi çabaları kadar meslek örgütlerinin de yetkin olması büyük önem taşımaktadır. Mezuniyet sonrası sürekli eğitim yetkin dişhekimliği sayısının artması için gereklidir.

Çalışma Grubu Katılımcıları:

- Başkan Prof. Dr. Fatma Koray İstanbul Ü.*
Raportör Dt. Hüseyin Meşeci İstanbul D.O.
Yrd. Doç. Dr. Gökhan Açıkgöz 19 Mayıs Ü.
Dr. Ata Anıl İstanbul Ü.
Doç. Dr. Korkud Demirel İstanbul Ü.
Prof. Dr. Cemal Eronat Ege Ü.
Muammer Ertan Samsun D.O.
Mehmet Eskicioğlu Denizli D.O.
Halil Gümüş Aydın D.O.
Şahin Kırsadur İçel D.O.
Prof. Dr. Rahime Nohutçu Hacettepe Ü.
Prof. Dr. Gülçin Saydam İstanbul Ü.

Tamer Taşkan Gaziantep D.O.
Tarık Tuñel Eskişehir D.O.
Ali Yakar Türk Dişhekimleri Birliği
Ayten Yıldırım İstanbul D.O.
Prof. Dr. Semih zbayrak Marmara .
Yrd. Doç. Dr. Tamer Türk
Prof. Dr. Selęuk Yılmaz Marmara .

AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE DİPLOMA DENKLIĞI ÇALIŞMA GRUBU TARTIŞMA SORULARI

MEVCUT DURUM:

- Avrupa Birliğinde diploma denkliği ve dışhekimlerinin serbest dolaşımı ile ilgili direktifler
- ERO'nun diploma denkliği ile ilgili çalışmaları
- Ülkemiz dışhekimliği fakültelerinde diploma denkliği ile (eğitimin standardizasyonu) ilgili çalışmalar
- Dışhekimliği öğrencilerinin yatay geçişleri
- Türk vatandaşlığına geçen yabancıların Türk uyrukluların diplomalarının onaylanması
- Yabancı ülkelerdeki dışhekimliği fakültelerinden mezun olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının diplomalarının onaylanması.

SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Diploma denkliğinin onaylanmasında hangi kurumlar yetkili olmalıdır? Türk Dışhekimleri Birliğinin rolünü tartışınız.
- Türki devletlerdeki dışhekimliği fakültelerinin ülkemiz dışhekimliği fakülteleri ile diploma denkliği yönünden karşılaştırılması
- Dışhekimliği fakülteleri arasında yatay geçişle ilgili sorunlar
- Avrupa Birliği resmi komisyonunun diploma denkliği ile ilgili yayımları ışığında ülkemiz eğitiminin diploma denkliğine uygun olup olmadığını inceleyiniz.
- Avrupa Birliği'ne üye ülkelerle ülkemiz dışhekimliği eğitimi arasındaki farklılıklar eğitimimizin yükseltilmesi gereken standartlar olarak kabul edilebilir mi?
- Avrupa Birliği ile diploma denkliği sağlanmasının avantaj ve dezavantajları nelerdir.
- Serbest dolaşımda ilgili ülkelerin dışhekimleri birliklerinin dışhekimisi dolaşımındaki rolü ne olmalıdır?

AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE DİPLOMA DENKLIĞI ÇALIŞMA GRUBU RAPORU

MEVCUT DURUM:

Avrupa Birliği'nin kurulması ile birlik içinde serbest dolaşım hakkı beraberinde diploma denkliği çalışmalarını getirmiştir. Diploma denkliği için çalışma programına alınan ilk meslek gruplarından biri de dışhekimliği olmuştur.

Avrupa Birliği Konseyi 25 Temmuz 1978'de 78/686/EEC sayılı direktif ile dışhekimliği diplomaların tanınması ve serbest dolaşımı sağlayacak prensipleri belirlemiştir.

Konsey yine, 25 Temmuz 1978 tarihli ve 78/687/EEC direktifi ile de yasa ile dışhekimlerinin hareketlerini koordinasyonunu sağlamayı amaçlamıştır.

25 Temmuz 1978'de Dişhekimliği eğitiminde 78/686/EEC ve 78/687/EEC'in sağlanması için bir Danışma Kurulu (Advisory Committee on Dental Training in EC) oluşturmuştur (78/688/EEC).

Dişhekimliği mesleğini icra edecek kişilerin eğitiminde arantılacak şartlar 78/687/EEC direktifinde tanımlanmıştır. Direktiflerde dişhekimliği eğitiminin en az beş yıllık pratik ve teorik bir çerçeveden oluşması gerekliliği belirtilmektedir.

ERO ÇALIŞMALARI:

ERO, Liason Komitesi ile beraber, üye ülke dişhekimleri birlikleri yanı sıra Avrupa'nın diğer ülkelerindeki eğitiminde belli kriterlere oturmasını sağlayacak koordinasyon çalışmalarını yürütmektedir. ERO, FDI tarafından benimsenen, her ülkenin eğitiminin kendi şartlarına ve toplumun ihtiyaçlarına göre saptanması prensibine dayanarak, temel ilkeleri belirlemeye ve bunları üyelerine iletmeye çalışmaktadır. Bu açıdan varılan temel ilke 5 yıllık veya en az 5000 saatlik dişhekimliği eğitimidir. Bazı Avrupa ülkelerindeki tıp fakültesi sonrası dişhekimliği eğitimine bu nedenle son verilerek eğitim sistemleri değiştirilmektedir. ERO, dişhekimliği eğitiminde amacın yeterli düzeyde deneyim ve bilgiye sahip dişhekimliği yetiştirmek olduğu, bu amaca ulaşmak için standart modeller yerine toplumların önceliklerine ve çağdaş eğitim modellerine uygun sistemlerin seçilmesini benimsemektedir. Eğitim sonucu dişhekiminin sahip olması gereken formasyon belirtilmektedir. Advisory komite tarafından üye ülkelerdeki eğitim düzeyini saptamak amacı ile yapılan anket çalışmaları ERO tarafından tüm Avrupa ülkelerindeki dişhekimliği fakültelerine de yayılarak, bu ülkelerin de eğitim düzeyi saptanmaya çalışılmaktadır.

ÖNERİLER:

Dişhekimliği eğitiminde tbbi yaklaşımın yerleştirilmesi, koruyucu anlayışın geliştirilmesi, bu kavramın tüm eğitim boyunca öğrenciye verilmesi gerekmektedir. Toplumun gereksinmelerini, sorunlarını bilen ve bunlara cevap vermeye amaçlayan dişhekimleri yetiştirilmeye yönelik bir eğitim yapılmalıdır. Eğitim toplumun sağlık sistemi ile uyumlu olmalıdır.

Klinik uygulamalarda artış ve klinik uygulamalarla teorik dersler arasında koordinasyon sağlanmalıdır. Eğitim problemleri saptamaya ve bunları çözmeye yönelik olmalıdır. Böylece çok disiplinli, yatay ve dikey entegrasyon sağlanabilir. Öğrenci değişik kliniklerde belli disiplinleri tedavi etmek yerine, bir hastayı tümü ile değerlendirerek teşhis ve tedavisini yapabilmelidir (entegre eğitim).

Eğitimin kalitesinin artırılması açısından alınacak tedbirler ise:

- Öğrenci sayısının düşürülmesi
- Eğitim elemanı ve fiziksel kapasite artmalı, mevcut fiziksel kapasite ise en faydalı şekilde kullanılmalı
- Teknolojiden, özellikle bilgisayarlardan daha fazla eğitimde yararlanılmalı
- Dişhekimliğine giriş sınavları bilginin yanı sıra yetenek esas olmalı
- Orta eğitimdeki aksaklıklardan dolayı ortaya çıkan sorunlar, orta eğitim sisteminde yapılacak düzenlemelerle giderilmeli
- Eğitim fakülteleri ile işbirliği yapılarak öğretim elemanlarına eğitim formasyonu verilmeli
- Entegre staj klinikleri uygulanmasına geçilmeli

- Fen ve tıp fakültelerinde verilen derslerin içeriğinin ele alınması, değerlendirilmesi
- Sağlıklı bir denetleme kurulu tarafından öğretim elemanlarının bilimsel denetlenmesinin yapılması, öğretim elemanlarının verimliliğini artırıcı, motive edici birtakım yöntemler uygulanması.

SONUÇ:

Ülkemizdeki fakültelerin çoğu müfredat açısından Avrupa Birliği standartlarına uymakla beraber, öğrenci sayısının fazla olması ve fiziki kapasitenin yetersizliği ve geleneksel eğitim yaklaşımları, eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.

Eğitimimizde koruyucu hekimlik anlayışının artırılması, tedavi yerine hastalığın önlenmeye çalışılması gerekliliği vurgulanmalıdır. Eğitimimizde toplumsal ihtiyaçlar ve toplum psikolojisinin önemi üzerinde de durulmalıdır. Eğitim dışhekiminin kalitesini arttırmak amacı ile devamlı şekilde yenilenmelidir.

UZMANLIK:

Avrupa Birliği ortodonti ve oral cerrahiye uzmanlık dalı olarak kabul etmektedir. Ancak, değişik AB ülkelerinde farklı bilim dallarında uzmanlık söz konusudur. Direktiflerde uzmanlık eğitiminin 3 yıl süre ile olması ve bir üniversite, tedavi veya eğitim ve araştırma merkezinde yapılması gerektiğini belirtmektedir.

Haksız rekabetin önlenmesi açısından, belli bir dalda uzmanlık olmayan bir ülkede, başka bir ülkeden o dalda bir uzmanın, uzman olarak çalışma hakkı verilmemektedir.

Ülkemizde ortodonti ve protez uzmanlık dalıdır. Uzman yetiştirme merkezleri üniversiteler, GATA ve eğitim hastaneleridir. Uzmanlık eğitimi her iki dal içinde 3 yıldır. Dışhekimliğinde uzmanlık tüzüğüne tartışıldığı günümüzde, ülke gerçeklerinin göz önüne alınarak karar verilmesi gerekmektedir.

Yabancı ülkelerdeki uzmanlığın onaylanması Sağlık Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Bakanlık uzmanlık süresini uygun görüyorsa, 5 kişilik bir jüri oluşturmakta ve tez bu jüri tarafından değerlendirilmektedir. Jürinin olumlu görüşü halinde uzmanlık bakanlık tarafından onaylanmaktadır.

Türki ülkelerden gelen dışhekimleri için başlangıçta YÖK diplomaları tercüme ettirerek fakültelelere yollamakta ve onayını istemekte idi. Ancak bu şekilde, özellikle Bulgaristan, Gürcistan ve Türki cumhuriyetlerden gelen taleplerin artması sonucu (2 ay içinde 15-18 başvuru) sınav yapılmasına karar verilmiştir. Bu sınav yılda bir kez yapılacaktır. Temel bilimler ve klinik bilimler olmak üzere iki bölümü kapsayacaktır. Her iki bölümünde de pratik ve teorik kısımlar olacaktır. Sınav için sorular değişik üniversitelerden toplanarak hazırlanmıştır. Adaylara tek hak verilmektedir.

Diploma denkliğinin onaylanmasında hangi organlar rol oynamalı

YÖK-Üniversite-TDB-Sağlık Bakanlığı temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından değerlendirilmelidir. Diplomanın onaylanması Sağlık Bakanlığı tarafından yapılmalıdır.

Çalışma Grubu Katılımcıları:

Başkan: Prof. Dr. İnci Oktay İstanbul Ü.

Raportör: Prof. Dr. Emine Nayır İstanbul Ü.

Prof. Dr. Murat Akkaya Türk Dişhekimleri Birliği

Prof. Dr. Tayfun Alaçam Gazi Ü.

Ahmet Ataç Eskişehir D.O.

Uzm. Dr. Cem Baykan T.C. Sağlık Bakanlığı

Muzaffer Demirci Türk Dişhekimleri Birliği

Prof. Dr. Nesrin Eronat Ege Ü.

Muhittin Gül Kocaeli D.O.

Doç. Dr. Ender Kazazoğlu Marmara Ü.

Prof. Dr. Taner Yücel İstanbul Ü.

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ

II. DİŞHEKİMLİĞİ

EĞİTİM KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Türk Dişhekimleri Birliği II. Eğitim Kurultayı 24-25 Haziran 1997 tarihlerinde Lütfü Kırdar Kongre Merkezi'nde toplandı.

Toplumsal gelişimimiz ve evrensel boyutların hızlı değişimi ülkemiz dişhekimliğinin her türlü eğitim gereksiniminin de değişimini gündeme getirmektedir.

Türk Dişhekimleri Birliği bu konudaki görev ve sorumluluklarının bilincinde olarak geçmişte konu ile ilgili kişi ve kurumları bir araya getirmiş, sorunların saptanması ve çözüm önerilerinin ortaya konması için gereken ortamı hazırlamıştır. Bu kurultayda da oluşturulan 4 çalışma grubu, düzenlenen konferans ve paneller konu farklı yönleri ile incelendi.

Yetkin Bir Dişhekimi İçin Nasıl Bir Eğitim, Sürekli Dişhekimliği Eğitimi, Avrupa Birliği Sürecinde Diploma Denkliği, Dişhekimliğinde Temel Tıbbi ve Klinik Bilimler Eğitimi; çalışma gruplarının raporları değerlendirildiğinde;

- Toplumun, Ağız Dış Sağlığı Sorunlarından korunmasının gerekli olduğu,
- Kaliteli dişhekimliği hizmeti almanın herkesin anayasal hakkı olduğu,
- Dişhekimlerimizin dünyadaki, özellikle Avrupa'daki meslektaşları ile benzer bilgi ve beceriye ulaşmaları bilinciyle dişhekimliği eğitiminde reform ve Sürekli Dişhekimliği Eğitimi gereklidir.

Bu hedeflere ulaşabilmek için ise Sürekli Dişhekimliği Eğitimi Yönergesi Türk Dişhekimleri Birliği'nce uygulamaya konmalı, Sürekli Dişhekimliği Eğitimi etkinliklerine katılımın yasal zorunluluk haline getirilmesine çalışılmalı, yasal zorunluluk oluşuncaya kadar, çeşitli özendirici önlemlerle SDE'ye katılım sağlanmalıdır.

Fakülte eğitiminde tıbbi yaklaşımın ve koruyucu anlayışın geliştirilmesi için toplumun gereksinimini ve sorunlarını bilen ve bunlara yanıt veren dişhekimlerini yetiştirmek amacıyla;

1- Fakülte eğitim süresi yukarıda belirtilen koşulların sağlanması ile beraber tekrar gözden geçirilmeli ve mezuniyet sonrası yetkinlik eğitimi düşünülmelidir.
2- Temel tıp ve klinik bilimleri eğitiminde dikey entegrasyon sağlanarak konu bütünlüğü gerçekleştirilmelidir.

3- Buna paralel olarak kliniklerde de entegre eğitim uygulanmalıdır.

4- Öğrenci merkezli aktif eğitime geçilerek öğrencinin "öğrenmeyi öğrenmesi" sağlanmalıdır.

5- Eğitimde standardizasyon ve rekabet teşvik edilmelidir.

6- Öğretim üyelerinin eğitici formasyonlarının dikey entegrasyona adapte edilmesine yönelik önlemler alınmalıdır.

7- Fakültelerde öğretim üyesi gereksinimi belirlenerek, öğretim üyelerinden daha iyi yararlanılması için yöntemler geliştirilmelidir.

8- Öğretim üyelerinin performansları çağdaş yöntemlerle değerlendirilerek başarı ödüllendirilmelidir.

9- Ülkemizin dişhekimliği gereksiniminin bilimsel olarak saptanması yapılmadan dişhekimliği fakültesi açılmamalı, mevcut fakültelerin kontenjanları fizik kapasitelerine göre düzenlenmelidir.

10- Fakültelerin fizik kapasite teknik donanım gibi sorunlarının çözümüne yönelik önlemler alınmalıdır. Bu konuda maddi kaynak sağlanmasının yanında mevcut kapasiteden daha verimli yararlanılmasının yolları geliştirilmelidir.

11- TDB Yönetimi ve fakülteler Eğitim Kurultaylarında alınan kararların uygulanmasındaki sorumluluklarını yerine getirmelidirler.